

Стандарди за академски електронски списанија

Проф. д-р Мирко Спироски,
главен и одговорен уредник

*Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences
(Open Access Maced J Med Sci)*

<http://www.id-press.eu/mjms/index>

Накучо ...

- Што е електронско списание (е-списание)?
 - Што мора да исполнува едно е-списание?
 - Кои делови треба ги има е-списание (Thomson Reuters)?
- Основен документ за електронски списанија
 - Наслов на списание и информации за цитирање
 - Промена на наслов и историја на наслов
 - ISSN (International Standard Serial Number)
 - Нумерација и хронолошки системи
 - Информација за списание
 - Пристап до содржината
 - Сочувување содржината од дигитизирана печатена верзија
- Електронска идентификација на секој труд (DOI)
- Електронска идентификација на секој научник (ORCID)
- Складирање електронски информации (LOCKSS)

Што е електронско списание (е-списание)?

- Електронско списание (е-списание) е електронска публикација која е достапна преку Интернет (ВЕБ) или електронска пошта преку претплата или без надоканада.
- Потреба од заштита на електронските списанија имаат: издавачите, библиотекарите, авторите и истражувачите кои ги користат електронските публикации.
- Прашањата поврзани со заштита на електронските публикации опфаќаат цена и финансирање на изданијата (како што се членарина и пристапност), лиценцирање и прашањата на печатарски права (како, кој може и кога може да пристапи кон нив).

Видови е-списанија

- Истовремено издавање печатена и електронска верзија
- Издавање само електронско списание
- Електронска копија од печатено списание (дигитизирано списание)

Што мора да исполнува едно е-списание?

- Одделна ВЕБ страница (портал).
- Регистриран eISSN.
- Целосна содржина.
- Постојано обновување и одржување.
- Електронска комуникација со авторите, рецензентите, базите и корисниците.

Кои делови треба ги има е-списание (Thomson Reuters)?

- Наслов на списанието.
- Година на објавување.
- Волумен и/или број.
- Наслов на трудот.
- Страници на трудот или број на трудот (континуирано, без прекини).
- Имиња и презимиња на авторите и нивни адреси.
- Означување на секој труд со DOI, PII или број на трудот.
- Комплетна содржина за секој број со страници и број на трудот.

Електронски формати во е-списанија

- ВЕБ формат (html), BJMG
[<http://www.bjmg.edu.mk/>]
- ПДФ формат (pdf), Прилози
[<http://www.manu.edu.mk/prilozi/>]
- ИксЕмЕл формат (xml), Pubmed Central,
OAMJMS
[<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/journals/2987/>]
- Видео формат [<http://www.jove.com/>]
- Проектот е-списание во иднината (Elsevier)
<http://www.articleofthefuture.com/about>

Електронска комуникација во е-списанија

Претплатен или лиценциран (купен) софтвер

- Manuscript Central
[<http://mc.manuscriptcentral.com/mjms>]
- Springer
[<https://www.editorialmanager.com/immu/>]
- Elsevier [<http://ees.elsevier.com/gene/>]
- ...

Слободен софтвер (кој мора да се воспостави и да се одржува)

- Open Journal Systems (OJS)
[<http://www.mjcce.org.mk/>]
- ...

25-окт-2016

Меѓународна недела на отворен пристап, 2016:
Академски електронски списанија, МАНУ, Скопје

Основен документ за електронски списанија

(PIE-J: The Presentation & Identification of E-Journals. A Recommended Practice of the National Information Standards Organization, Published March 2013)

The screenshot shows the NISO website interface. At the top left is the NISO logo with the tagline "How the information world CONNECTS". To the right is a search bar with "Google Custom Search" and a user greeting "Hello! Sign In | Password". Below the logo is a navigation menu with tabs for Standards, Committees, Publications, News & Events, International, Participate, Workrooms (highlighted), and About NISO. A secondary menu below that includes Active Groups, Document Pages, Login to Participate, and Public E-mail Lists. The main content area is titled "Home | Workrooms | PIE-J" and features a sidebar with links to various PIE-J documents. The main text area contains the title "Recommended Practices for the Presentation and Identification of E-Journals (PIE-J)", the publication information "THE PIE-J PUBLICATION: NISO RP-16-2013, PIE-J: The Presentation & Identification of E-Journals", a note about a 24-month review report, and links to electronic and print versions of the brochure. A circular graphic on the right contains the text "PIE-J the presentation & identification of e-journals".

Содржина на Основен документ за електронски списанија (NISO RP-16-2013)

1. Вовед

- 1.1 Цели и опфат
- 1.2 Поими и дефиниции

2. Препораки

- 2.1 Наслов на списание и информации за цитирање
- 2.2 Промена на наслов и историја на наслов
- 2.3 ISSN (International Standard Serial Number)
- 2.4 Нумерација и хронолошки системи
- 2.5 Информација за списание
- 2.6 Пристап до содржината
- 2.7 Сочувување содржината од дигитизирана печатена верзија

3. Додатоци

- Додаток А: Примери
- Додаток Б: Извори за историја на насловот и ISSN
- Додаток Ц: ISSN
- Додаток Д: Crossref и DOI
- Додаток Е: Поврзани стандарди и препорачани практики

Литература

2.1 Наслов на списание и информации за цитирање

- Задржување на оригиналниот наслов и информациите за цитирање се неопходни за корисниците кои се обидуваат да дојдат до оригиналниот целосен текст.
- 2.1.1 Обезбеди целосен наслов на списанието на виден, јасен и конзистентен начин на секоја страница од содржината на страниците каде што е можно да се контролира насловот на презентацијата (трудот).

2.1 Наслов на списание и информации за цитирање

- 2.1.2 Употребувај го истиот наслов на списанието за сите верзии од списанието (на пример, печатено, електронско/онлајн, CD-ROM).
- 2.1.3 Поврзи ги трудовите, броевите, волумените и датите со насловот на списанието кога биле оригинално објавени. Прикажи ја целокупната содржина од поранешниот(ите) наслов(и) со нивното име на поранешното списание, а не со сегашниот наслов на списанието.

2.1 Наслов на списание и информации за цитирање

- 2.1.4 Прикажи било која верзија од „Цитирај како“ за да се употреби насловот, волуменот, бројот и датата под кои оригинално се објавува содржината (трудот).
- 2.1.5 Обезбеди сите продукти од издавачот или обезбедувачот (на пример, подготвени Содржини, информации за разрешување на линкови, испраќање или емајлирање на цитирањата или трудовите) да го користат насловот на списанието и другите информации за цитирање под кои е содржината (трудот) оригинално објавена.

2.2 Промена на наслов и историја на наслов

- Промената на новиот наслов треба да биде оправдана и да се побара нов ISSN број. Корисниците почитуваат колку е можно поцелосна историја на насловот, како што се претходните или следните наслови. Библиотекарите можат да бидат одличен извор за информации околу историите.
- 2.2.1 Осигурај дека промената на постоечкиот наслов базира врз промена на содржината или фокусот на списанието. Избегнувај козметичко преименување на наслов, кој може да доведе до конфузија на корисниците или губиток на брендот (марката).

2.2 Промена на наслов и историја на наслов

- 2.2.2 Пред да се промени насловот на списанието консултирај се со националниот ISSN Центар (кај нас се наоѓа во НУБ, Скопје) за да се определи влијанието врз ISSN и кратенката на насловот.
- 2.2.3 Примени ја промената на насловот пред почетоко на волуменот или пред годината на објавување.
- 2.2.4 Обезбеди историја на насловот од списанието. Вклучете го комплетниот наслов на списанието, дата на објавување и ISSN за најновиот наслов и прикажи ги веднаш претходните и/или следните соодветни наслови.

2.3 ISSN (International Standard Serial Number)

- Прецизно и целосно прикажување на ISSN им овозможува на корисниците пристап преку сервисите за поврзување и ја поттикнува идентификацијата во библиотеките и менаџирање на електронските списанија.
- Одделни ISSN броеви се неопходни за печатената (pISSN) и за електронската верзија (eISSN) на списанието и за секоја битна промена на насловот.
- Поврзувачкиот ISSN ги групира сите формати во еден наслов (ISSN-L).

2.3 ISSN (International Standard Serial Number)

- 2.3.1 Обезбеди дека секој одделен наслов од списание во тек на време има сопствен ISSN. Провери ги ISSN податоците во националниот ISSN Центар (НУБ, Скопје).
- 2.3.2 Обезбеди дека секој формат на списание има свој сопствен ISSN. Аплицирај за било кој ISSN од соодветниот ISSN Центар (НУБ, Скопје).
- 2.3.3 Прикажи ги сите ISSN за насловот и специфицирај го форматот за секој од нив, на пример, pISSN XXXX-XXXX (Print); eISSN YYYY-YYYY (Online); ISSN-L XXXX-XXXX (Linking ISSN).

2.4 Нумерација и хронолошки системи

- Системите за нумерација им помагаат на корисниците за да знаат дали ја имаат целокупната содржина која е објавена. Датите на објавување се неопходни за да укажат на современоста или на временската рамка на информацијата.
- 2.4.1 Корисити нумерација која е јасна и едноставна кога почнуваш нов наслов (на пример, 2015 Јан 23; 3:67-71).
- 2.4.2 Користи дата на објавување, како минимум.

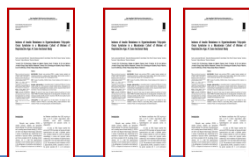
Системи за нумерација

**Сериско
објавување**
Број (1-2)
Волумен 1

**Претходно
објавување**
Број (1-2)
Волумен 1

**Континирано
објавување**
Број (1)
Волумен 1

2.4 Нумерација и хронолошки системи

- 2.4.3 Користи ги информациите паралелно за идентификација (како волумен, број, страници), секогаш кога е возможно, низ сите верзии од списанието; на пример, кога почнуваш е-списание за претходно објавено списание само во печатен облик, користи го системот на нумерација од печатеното издание во електронската верзија на списанието.
- 2.4.4 Користи оригинално нумерирање и хронолошка шема кога објавуваш нова содржина на Веб; немој да ја менуваш претходно објавената содржина со новопоставена нумерација и хронолошка шема.

2.5 Информации за списание

- За да се сочува историјата на списанието и лицата кои биле вклучени во неговото уредување, определени суштински податоци секогаш треба да бидат прикажани на ВЕБ страницата и да се сочуваат во тек на време за да може содржината на списанието соодветно да се толкува.
- 2.5.1 Обезбеди страница „За списанието“ или „Информации за списанието“ Provide an “About the Journal” or “Journal Information” која ги дава најважните факти за идентификација вклучувајќи: уредници и членови на уредувачки одбор, ISSN, име на издавачот (и места), спонзорирачки или одговорни тела, дати на објавување и дати, поправки и политика на повлекување, и ако е прифатливо, други постојани информации како што се упатства за етика и сотојба на заедничко рецензирање. Обезбеди овие информации да бидат присутни во сите волумеи во тек на време.

2.5 Информации за списание

- 2.5.2 Јасно прикажи на Веб страницата од списанието дека постои историја на списанието и дади ги соодветните линкови.
- 2.5.3 Задржи ги разликувачките информации на ниво на број или на ниво на труд, како што се предна и задна страница, што покрива списанието и информации за метаподатоците на ниво на број.
- 2.5.4 Обезбеди линк или информација за контактот за библиотекарите да можат да ги внесат потребните информации околу библиографската историја или прикажување на насловот.

2.6 Пристап до содржината

- Можноста да се најде комплетен текст од содржината на списанието е пресудна за сегашните и идните читатели и за целосно расејување на информациите кои поттикнуваат понатамошни академски истражувања.
- 2.6.1 Обезбеди пристап за прикажување и за пребарување на сегашните и за претходните наслови на списанието за да се обезбеди сите наслови кои се вдомени на вебстраниците да бидат расположливи за листање и за пребарувањ во иднина.

2.6 Пристап до содржината

- 2.6.2 Обезбеди јасно прикажување на сите броеви од волумените, броеви од свеските (броевите) и дати на објавувањето.
- 2.6.3 Користи Табела, која вклучува и корекции, за да се подобри пребарувањето и моментната објективност.

2.6 Пристап до содржината

- 2.6.4 Прикажи, каде што е можно, каде може да се најде било која содржина која не е прикажана или не може да се пребарува, како во случаи кога актуелниот издавач нема издавачки права за постара содржина. Обезбеди линкови, на видливо место, кон другите вебстраници.
- 2.6.5 Сочувај ја содржината кога таа еднаш ќе се објави било во печатен било во електронски облик. Не отстранувај, не преименувај и не менувај бројки на содржината (трудовете).

2.7 Сочувување содржината од дигитизирана печатена верзија

- Користи ги и упатствата од 2.1 до 2.6, покрај точката 2.7, за проекти кои ја дигитизираат содржината од печатена верзија.
- Проектите за дигитизација треба да се превземат и да продолжат дури и кога не е достапен дел од содржината.
- Консултирај се со библиотекарите за совети, за извори на материјали и за оригинални материјали за дигитизација.

2.7 Сочувување содржината од дигитизирана печатена верзија

- 2.7.1 Дигитизирај го целокупниот оригинален волумен или број, предната и задната страница, сите внатрешни страници, вклучувајќи ги и празните и скоро празните страници, како и рекламните (рекламите се дел од историскиот запис).

2.7 Сочувување содржината од дигитизирана печатена верзија

- 2.7.2 Дигитизирај ја целокупната расположлива содржина дури и кога не е целосна, но јасно прикажи што недостасува. Овој пристап ќе ја убрза употребата и ќе овозможи подоцна прецизно да се внесе содржината која недостасува со соодветно лоцирање и дигитизирање.

Електронска идентификација на секој труд (DOI) [<http://www.crossref.org/>]

- Digital Object Identifier (DOI) е онлајн референца (дигитална), која покажува (идентифицира) извор (објект).

Доделен
префикс

Суфикс одбран од
списанието

<http://dx.doi.org/10.3889/oamjms.2016.069>

УРЛ од серверот
на DOI
фондацијата за
насочување
корисници кон
DOI

DOI
реги-
стар

Регистрант:
АјДи
Дизајн
2012

Објект: OA MJMS

Електронска идентификација на секој научник (ORCID) [<http://orcid.org/>]

За да се избегне препокривање на научната активност на научници со исто име и презиме, воспоставена е идентификација на научниците со системот ORCID (Open Researcher and Contributor ID)

ORCID Connecting Research and Researchers

DISTINGUISH YOURSELF IN THREE EASY STEPS

ORCID provides a persistent digital identifier that distinguishes you from every other researcher and, through integration in key research workflows such as manuscript and grant submission, supports automated linkages between you and your professional activities ensuring that your work is recognized. [Find out more.](#)

- 1 REGISTER** Get your unique ORCID identifier [Register now!](#)
Registration takes 30 seconds.
- 2 ADD YOUR INFO** Enhance your ORCID record with your professional information and link to your other identifiers (such as Scopus or ResearcherID or LinkedIn).
- 3 USE YOUR ORCID ID** Include your ORCID identifier on your Webpage, when you submit publications, apply for grants, and in any research workflow to ensure you get credit for your work.

MEMBERS MAKE ORCID POSSIBLE!

ORCID is a non-profit organization supported by a global community of organizational members, including research organizations, publishers, funders, professional associations, and other stakeholders in the research ecosystem.

LATEST NEWS

- Wed, 2016-08-03
Vote now for your most wanted how-to videos
- Fri, 2016-07-29
Announcing Peer Review Week 2016
- Wed, 2016-07-20
We need your input: ORCID in book workflows
- Mon, 2016-07-18
Announcing your new, improved ORCID record!
- Mon, 2016-07-18
Being a digital academic

ORCID Connecting Research and Researchers

2,432,434 ORCID IDs and counting [See more...](#)

Spiroski M

ORCID ID
orcid.org/0000-0001-5559-7981

Biography

Dr Mirko Spiroski is the founder and Editor-in-Chief of the Macedonian Journal of Medical Sciences. He is a graduate of the Skopje Faculty of Medicine (1972), where he later obtained his MSc (1978), and PhD (1989) degrees. He is the founder and Director of the Institute of Immunobiology and Human Genetics at the Faculty of Medicine in. He introduced several subjects in the curricula at the Faculties of Medicine (Immunology and Human genetics), Natural Sciences (Immunochimistry with basic immunology, Biochemistry-3, Immunogenetics), Physical Education (Genetics in sport), and in the Master of Sciences postgraduate program in Public Health (Public health genetics). His research interest is immunology, but he has also published in the fields of molecular anthropology and human genetics. He was Secretary general and Deputy Editor-in-Chief of the journal Godishen zbornik na Medicinski Fakultet Skopje, and Editor-in-Chief of the Macedonian Journal of Medicine.

Also known as
Spirovski M, Spiroski Mirko, Spirovski Mirko, Spiroski MZ, Spirovski MZ

Country
Macedonia

Keywords
immunology, molecular medicine, human genetics

Email
mSpiroski@yahoo.com

Other IDs
Scopus Author ID: 6602348069

Works (128)

Relative Citation Ratio of Top Twenty Macedonian Biomedical Scientists in PubMed: A New Metric that Uses Citation Rates to Measure Influence at the Article Level

Open Access Maced J Med Sci
2016-06-04 | journal-article
DOI: 10.3889/oamjms.2016.069

Source: CrossRef Metadata Search [Preferred source \(of 2\)](#)

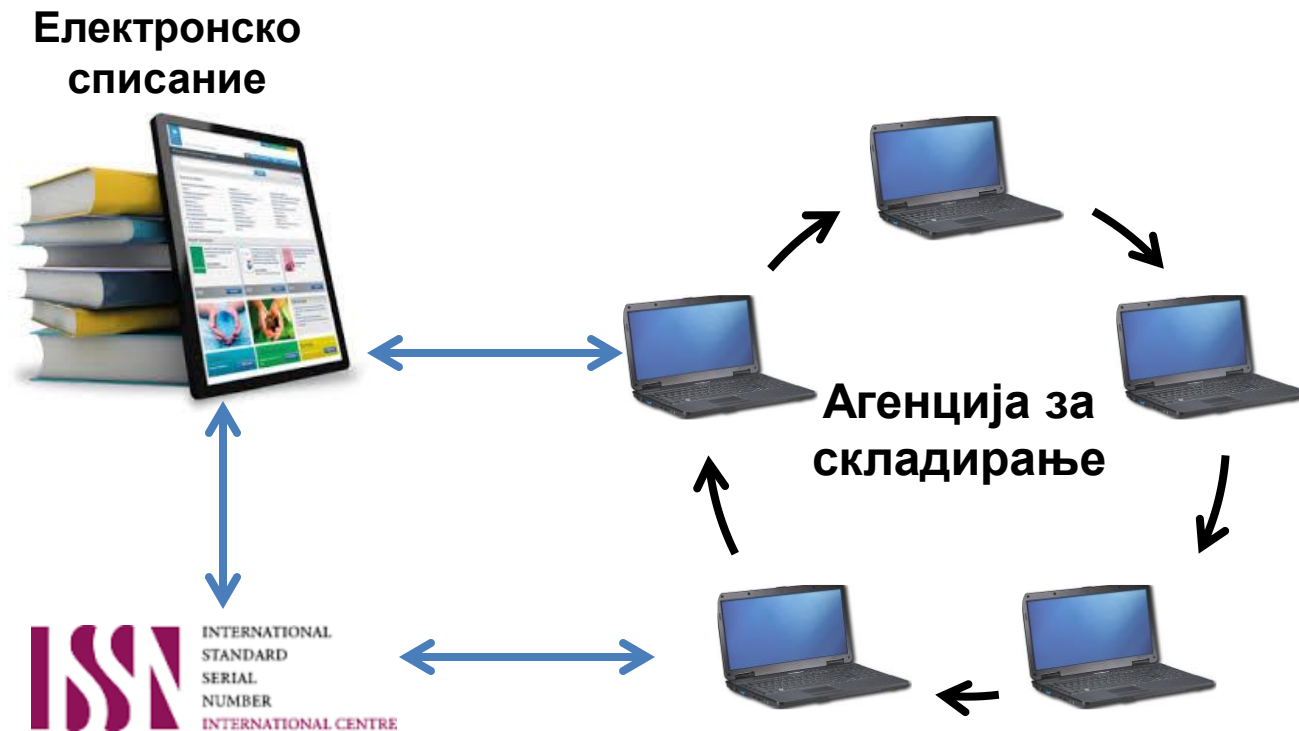

Складирање електронски информации (LOCKSS)

- Програмот LOCKSS е систем со остворен пристап за електронско складирање изграден врз принципот на „многу копии ги чуваат работите сигурни“ (“**LO**ts of **C**opies **K**eeper **S**tuff **S**afe”).

Складирање содржина од електронски списанија (LOCKSS)

Складирање содржина од електронски списанија – прекинато издавање списание

Прекинато електронско списание

Складирање содржина од електронски списанија (информации) – прекинато складирање податоци

Регистар од чуварите на информации (агенции за архивирање) [(<https://thekeepers.org/>)]

The term 'Archiving Agency' represents an initiative that is running a programme for the long-term archiving of e-journals. Each participating agency is making metadata on the journals in their programme available to the Keepers Registry. The data supplied by the agencies is linked to the authoritative bibliographic information obtained from the ISSN Register.

The Keepers Registry is collecting data from the following archiving agencies.

1. Archaeology Data Service
2. British Library
3. Cariniana Network
4. CLOCKSS Archive
5. e-Depot
6. Global LOCKSS Network
7. HathiTrust
8. Library of Congress
9. National Science Library, Chinese Academy of Sciences
10. PKP PLN
11. Portico
12. Scholars Portal

Македонски списанија складирани во Агенциите за архивирање [(<https://thekeepers.org/>)]

	Наслов	ISSN	Издавач	Сегашен обем на архивирање	Агенција за архивирање
1	Prilozi - Medicine	0350-1914 (P)	De Gruyter	Archived: 35	Portico
2	Prilozi - Linguistics	0350-1914 (P)	De Gruyter	Archived: 35	Portico
3	Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences	1857-9655 (E)	ID Design/2012	Archived: 1 to 4; 6	PKP PLN
4	Macedonian Journal of Medical Sciences	1857-5773 (E);	ID Design 2012	Archived: 1; 4 to 6	PKP PLN
		1857-5749 (P)	De Gruyter	Archived: 1 to 7	Portico
5	Macedonian Veterinary Review	1857-7415 (E); 1409-7621 (P)	De Gruyter	In Progress: -	Portico
6	Македонско медицинско електронско списание	1857-9809 (E)	ID Design 2012	Archived: 2015	PKP PLN
7	Македонски медицински преглед	0025-1097 (P)	De Gruyter	Archived: 68	Portico
8	Journal of Special Education and Rehabilitation	1857-663X (E); 1409-6099 (P)	Walter de Gruyter, Inc.	Archived: 15 to 16	Library of Congress
			De Gruyter	Archived: 12 to 16	Portico
9	Balkan Journal of Medical Genetics	2199-5761 (E); 1311-0160 (P)	Walter de Gruyter, Inc.	Archived: 17 to 18	Library of Congress
			De Gruyter	Archived: 10 to 17	Portico
10	BANTAO Journal.	1312-2517 (P)	De Gruyter	Archived: 12	Portico
11	South East European Journal of Architecture and Design	1857-9353 (E)	ID Design 2012	Archived: 2015 to 2016	PKP PLN
12	South East European Journal of Cardiology	1857-9361 (E)	ID Design 2012	Archived: 2015	PKP PLN
13	South East European Journal of Human Genetics	1857-937X (E)	ID Design 2012	Archived: 2015	PKP PLN
14	South East European Journal of Immunology	1857-9388 (E)	ID Design 2012	Archived: 2015 to 2016	PKP PLN

Заклучоци

- Електронското списание е неопходна потреба за објавување на сериска публикација.
- Секое вклучување во светската литература на научни трудови започнува и завршува со електронско списание.
- Електронските списанија треба да бидат подготвени според меѓународен стандард (NISO RP-16-2013).
- Неопходно е најитно да се изготват електронски списанија на сите биомедицински списанија во Република Македонија.

Литература за електронски списанија

- Recommended Practices for the Presentation and Identification of E-Journals (PIE-J). NISO RP-16-2013. http://www.niso.org/apps/group_public/download.php/10368/rp-16-2013_pie-j.pdf
- Huber CF. Electronic Journal Publishers: A Reference Librarian's Guide. Issues in Science and Technology Librarianship. 2000;27(5).

Благодарност

- Македонска академија на науки и уметности (МАНУ) за поддршката околу организирање на оваа работилница.
- Предавачите акад. Надица Поп Јорданова, проф. д-р Зоран Здравковски, проф. д-р Владимир Трајковски, м-р Марија Ѓорѓевска.